

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი
განვითარების სამინისტრო

საქართველო
მსოფლიო
რეიტინგებში

20¹²₂₁

პუბლიკაცია ეყრდნობა შემდეგი საერთაშორისო
ორგანიზაციებისა და ინსტიტუტების რეიტინგებსა და
ანგარიშებს:

- ✓ მსოფლიო ბანკი – „ბიზნესის კეთება“
- ✓ მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმი – „გლობალური
კონკურენტუნარიანობის ინდექსი“
- ✓ Frazer Institute – „მსოფლიო ეკონომიკური თავისუფლება“
- ✓ Heritage Foundation – „ეკონომიკური თავისუფლების ინდექსი“
- ✓ მსოფლიო ბანკი – „მსოფლიო მმართველობის ინდიკატორები“
- ✓ საერთაშორისო საბიუჯეტო თანამშრომლობა – „ღია ბიუჯეტის
ინდექსი“
- ✓ საერთაშორისო გამჭვირვალობა – „კორუფციის აღქმის ინდექსი“
- ✓ მსოფლიო მართლმსაჯულების პროექტი – „კანონის უზენაესობის
ინდექსი“
- ✓ Berterlsmann Stiftung – „ბერტელსმანის ტრანსფორმაციის ინდექსი“
- ✓ მსოფლიოს ბიზნეს-სკოლა – „გლობალური ინოვაციის ინდექსი“
- ✓ გაერო – „ელექტრონული მთავრობის კვლევა“
- ✓ ჟურნალისტები საზღვრების გარეშე – „მსოფლიო პრესის
თავისუფლების ინდექსი“

შესავალი

2012-2021 წლებში საქართველოში არაერთი სისტემური რეფორმა განხორციელდა. საქართველომ სერიოზულ გაუმჯობესებას მიაღწია ისეთ სფეროებში, როგორცაა ადამიანის უფლებები, მთავრობის გამჭვირვალობა, კორუფციისგან გათავისუფლება, ეფექტიანი მმართველობა, ბაზრის ეფექტიანობა და ხელსაყრელი ბიზნეს გარემო.

სწორედ სისტემური რეფორმების წარმატებულმა და ეფექტიანად განხორციელებამ განაპირობა საქართველოს კოვიდების მნიშვნელოვანი გაუმჯობესება ავტორიტეტულ საერთაშორისო რეიტინგებში.

შედგად, 2018-2021 წლებში, საქართველომ საერთაშორისო რეიტინგებში ისტორიულ გაუმჯობესებას მიაღწია და მსოფლიოს და რეგიონის ქვეყნებს შორის ლიდერ პოზიციასაა.

მსოფლიო ბანკი (WB) „ბიზნესის კეთება“

მსოფლიო ბანკის „ბიზნესის კეთების“ რეიტინგში საქართველომ 2020 წელს კვლავ ლიდერთა ათეულში და მსოფლიოს 190 ქვეყანას შორის **მე-7 ადგილი** დაიკავა, ქვეყნის ქულამ კი ისტორიული მაქსიმუმი - 83.73 ქულა შეადგინა.

Fraser institute „მსოფლიო ეკონომიკური თავისუფლება“

Fraser institute 2020 წლის ანგარიშის თანახმად „მსოფლიო ეკონომიკური თავისუფლება“, საქართველომ მსოფლიოს 162 ქვეყანას შორის 8.18 ქულით **მე-8 ადგილი** დაიკავა.

საერთაშორისო გამჭვირვალობა „კორუფციის აღქმის ინდექსი“

საერთაშორისო გამჭვირვალობის „კორუფციის აღქმის ინდექსის“ 2020 წლის ანგარიშის თანახმად, საქართველომ 180 ქვეყანას შორის **45-ე ადგილი** დაიკავა. ქვეყნის სარეიტინგო ქულამ 100-ქულიან შკალაზე 56 შეადგინა. აღმოსავლეთ ევროპისა და ცენტრალური აზიის რეგიონის (EECA) 19 ქვეყანას შორის კი საქართველო კვლავ პირველ პოზიციასაა.

Heritage Foundation „ეკონომიკური თავისუფლების ინდექსი“

Heritage Foundation „ეკონომიკური თავისუფლების ინდექსი“ 2021 წლის კვლევის მიხედვით, საქართველო მსოფლიოს 180 ქვეყანას შორის 77.2 ქულით **მე-12 პოზიციასაა** „უმეტესად თავისუფალი“ სტატუსით, ხოლო რეგიონის 44 ქვეყანას შორის მე-7 ადგილზეა.

მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმი (WEF) „გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსი“

მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმის 2019 წლის ანგარიშის „გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსის“ თანახმად, საქართველო 140 ქვეყანას შორის 60.60 ქულით **74-ე ადგილს** იკავებს.

მსოფლიო მართლმსაჯულების პროექტი (WJP) „კანონის უზენაესობის ინდექსი“

მსოფლიო მართლმსაჯულების პროექტის „კანონის უზენაესობის ინდექსი 2020“ მიხედვით, საქართველო მსოფლიოს 128 ქვეყანას შორის 0.60 ქულით **42-ე ადგილზეა**.

ბიუჯეტის საერთაშორისო პარტნიორობა (IBP) „ღია ბიუჯეტის ინდექსი“

ბიუჯეტის საერთაშორისო პარტნიორობის „ღია ბიუჯეტის ინდექსი 2019“ თანახმად, საქართველო 82 ქულით 102 ქვეყანას შორის **მე-5 პოზიციაზეა**.

Bertelsmann Stiftung „ბერტელსმანის ტრანსფორმაციის ინდექსი“

Bertelsmann Stiftung „ბერტელსმანის ტრანსფორმაციის ინდექსის“ 2020 წლის ანგარიშის თანახმად, საქართველო 138 ქვეყანას შორის სტატუსის ინდექსში 6.39 ქულით **43-ე ადგილზეა**, ხოლო მთავრობის ინდექსში 5.86 ქულით **34-ე პოზიციაზეა**.

Trace Matrix „კორუფციის რისკის მატრიცა“

Trace Matrix „კორუფციის რისკის მატრიცის“ 2020 წლის რეიტინგში საქართველომ 25 ქულით 194 ქვეყანას შორის **28-ე პოზიცია** დაიკავა, ხოლო აზიის რეგიონის 50 ქვეყანას შორის მე-6 პოზიციაზეა.

ევროპის პალატა „ევროპის საუკეთესო ქვეყნები ბიზნესისთვის“

ევროპის პალატის „ევროპის საუკეთესო ქვეყნები ბიზნესისთვის“ 2020 წლის რეიტინგის მიხედვით, საქართველო ევროპის 46 ქვეყანას შორის 70.0 ქულით **მე-18 ადგილზეა**.

მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმი (WEF) „ინკლუზიური განვითარების ინდექსი“

მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმის „ინკლუზიური განვითარების ინდექსი“ 2018 წლის ანგარიშით საქართველო 74 განვითარებად ქვეყანას შორის 3.99 ქულით **32-ე ადგილზეა**.

Legatum Institute „კეთილდღეობის ინდექსი“

Legatum Institute-ის „კეთილდღეობის ინდექსში“ 2020 წელს საქართველომ 167 ქვეყანას შორის 61,82 ქულით **53-ე პოზიცია** დაიკავა.

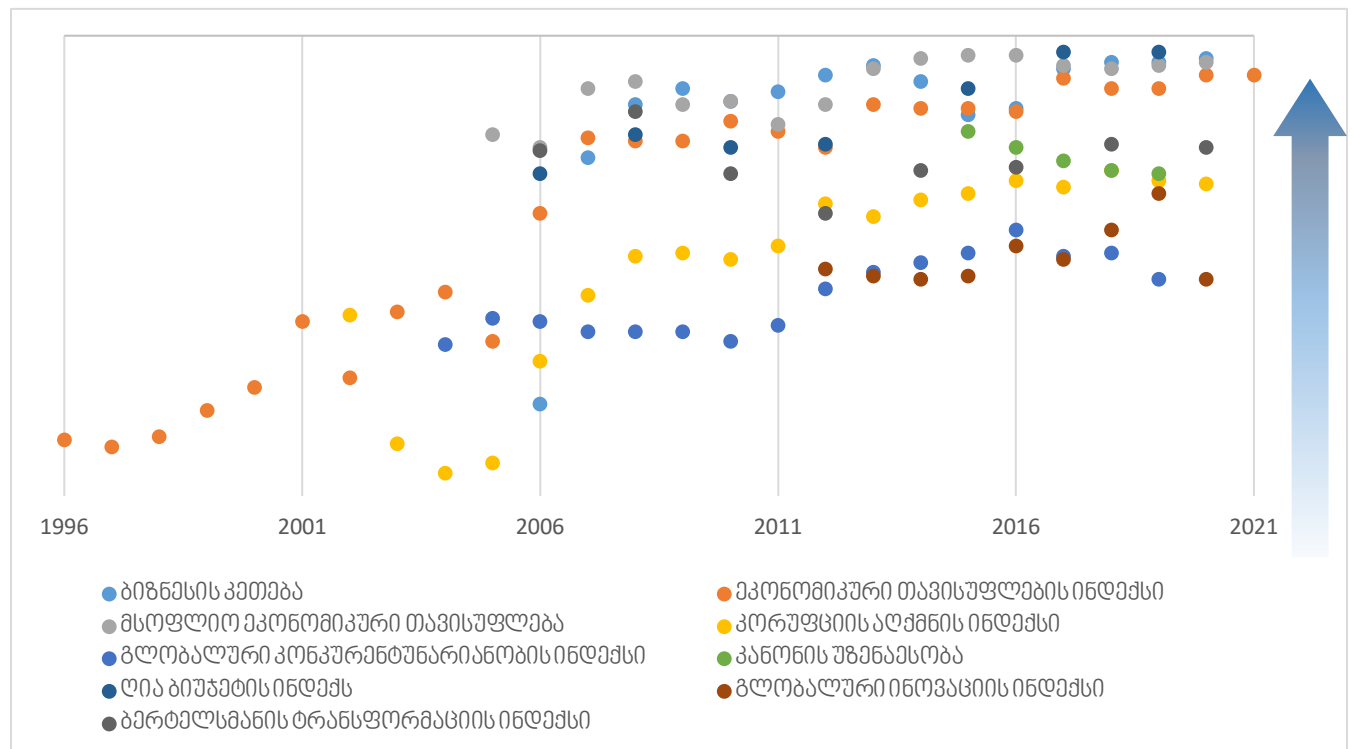
მსოფლიო ბანკი (WB) „აღამიანისეული კაპიტალის ინდექსი“

მსოფლიო ბანკის „აღამიანისეული კაპიტალის ინდექსში“ 2020 წელს საქართველომ მსოფლიოს 174 ქვეყანას შორის 0.57 ქულით **85-ე ადგილი** დაიკავა.

ჟურნალისტები საზღვრების გარეშე „მსოფლიო პრესის თავისუფლების ინდექსი“

ჟურნალისტები საზღვრების გარეშე ორგანიზაციის 2021 წლის „მსოფლიო პრესის თავისუფლების ინდექსის“ მიხედვით, საქართველომ მსოფლიოს 180 ქვეყანას შორის 28.64 ქულით **60-ე ადგილი** დაიკავა.

დიაგრამა 1. საქართველოს პოზიციების მსოფლიო რეიტინგებში

მნიშვნელოვანია საერთაშორისო ინსტიტუტების დადებითი შეფასება საქართველოს მთავრობის პოლიტიკის გამჭვირვალობის და ეფექტიანობის მხრივ. აღნიშნული მოიცავს ისეთ მიმართულებებს, როგორცაა: მთავრობის ზომა და ეფექტიანობა, ბიუჯეტის გამჭვირვალობა, რეგულაციების ეფექტიანობა და სხვა.

- მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმის 2019 წლის ანგარიში „გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსი“ პოზიტიურად აფასებს საქართველოში ბიუჯეტის გამჭვირვალობას. აღნიშნულ კომპონენტში 2019 წელს საქართველომ 82 ქულით **86-5 ადგილი** დაიკავა;
- მთავრობის რეგულაციების ტვირთი, რომელსაც აფასებს „გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსი“ - საქართველოს 2019 წელს **11-ე ადგილზეა**;
- „გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსის“ შეფასებით, **ინტერესთა კონფლიქტის რეგულაციის** კომპონენტში საქართველომ 2019 წელს **86-12 ადგილი** დაიკავა. მისი სარეიტინგო ქულა 80-ს შეადგენს.

აღსანიშნავია, რომ „გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსის“ რეიტინგი ეყრდნობა არა ოფიციალური სტრუქტურების, არამედ რიგითი მოქალაქეებისა და ბიზნეს სექტორის წარმომადგენელთა შეფასებას.

<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2019/>

- Fraser Institute “მსოფლიო ეკონომიკური თავისუფლების“ 2020 წლის რეიტინგის მიხედვით, **მთავრობის ზომის** ინდიკატორში 2012 წელთან შედარებით საქართველოს მდგომარეობა 7 პოზიციით გაუმჯობესდა და **26-ე ადგილზე** გადმოინაცვლა;
- ამავე რეიტინგის **კონტრაქტების აღსრულების** კომპონენტში საქართველო **86-11 ადგილზე** იმყოფება.

<http://www.freetheworld.com>

- მნიშვნელოვანია მსოფლიო ბანკის „მსოფლიო მმართველობის ინდიკატორის“

რეიტინგში საქართველოს წინსვლა, კერძოდ, **რეგულაციების ხარისხის** მიხედვით საქართველოს მდგომარეობა 18 ადგილით გაუმჯობესდა და 2019 წელს **37-ე პოზიცია** დაიკავა;

- „მსოფლიო მმართველობის ინდიკატორის“ მიხედვით, **მთავრობის ეფექტიანობის** კომპონენტში საქართველომ 2012 წელს 64-ე ადგილიდან 2019 წელს **49-ე ადგილზე** გადმოინაცვლა.

რეიტინგის თითოეული ინდიკატორი ფასდება ისეთ მონაცემებზე დაყრდნობით, როგორცაა: მოქალაქეთა, მეწარმეთა, საჯარო და კერძო სექტორში, ასევე არასამთავრობო ორგანიზაციებში მომუშავე ექსპერტთა შეხედულებები და მოსაზრებები.

<http://info.worldbank.org/governance/wgi>

საქართველოში არსებული ინსტიტუციონალური სისტემა კოორდინირებულ ფასდება მსოფლიო ბიზნეს-სკოლის (INSEAD) „გლობალური ინოვაციის ინდექსის“ 2020 წლის ანგარიშის მიხედვით. 2012 წელთან შედარებით, 2020 წელს საქართველოს მდგომარეობა აღნიშნულ ინდიკატორში 15 პოზიციით გაუმჯობესდა და 131 ქვეყანას შორის **36-ე ადგილი დაიკავა**. ქვეყანამ სარეიტინგო მდგომარეობა ინსტიტუციონალური სისტემის მაჩვენებლის შემდეგ კომპონენტებში გაიუმჯობესა:

- „გლობალური ინოვაციის ინდექსის“ შეფასებით, საქართველომ 2012 წელთან შედარებით **მთავრობის ეფექტიანობის** კომპონენტში სარეიტინგო პოზიცია 8 ადგილით გაიუმჯობესა და 52-ე ადგილიდან 2020 წელს **44-ე ადგილზე** გადმოინაცვლა;
- **რეგულაციების** კომპონენტში საქართველოს შეფასება 2012 წელთან შედარებით 14 ადგილით გაუმჯობესდა და 2020 წელს **26-ე ადგილზეა**;

„გლობალური ინოვაციის ინდექსის“ რეიტინგის შეფასება ეფუძნება მსოფლიოს წამყვანი სარეიტინგო კომპანიების ანგარიშებს, საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ შემუშავებულ მონაცემებსა და რაოდენობრივ მაჩვენებლებს, ხოლო შეფასების ნაწილი კი - ორგანიზაციის მკვლევართა ჯგუფის მიერ განხორციელებულ ყოველწლიურ Executive Opinion Survey გამოკითხვას.

<https://www.globalinnovationindex.org>

- ბიუჯეტის საერთაშორისო პარტნიორობის (IBP) მიერ გამოქვეყნებული ანგარიშის „**ღია ბიუჯეტის ინდექსის**“ თანახმად, საქართველოს სარეიტინგო პოზიციები 2019 წელს 2012 წელთან შედარებით 28 ადგილით გაუმჯობესდა და 81 ქულით 117 ქვეყანას შორის **მე-5 პოზიციას** იკავებს. 2012 წელს ქვეყნის

სარეიტინგო ქულა 55-ს შეადგენდა და 33-ე ადგილზე იმყოფებოდა.

<http://www.internationalbudget.org/opening-budgets>

Bertelsmann Stiftung-ის „ბერტელსმანის ტრანსფორმაციის ინდექსი“ (BTI) აანალიზებს და შეფასებას უკეთებს 137 განვითარებადი და გარდამავალი ეკონომიკის მქონე ქვეყნებში მიმდინარე დემოკრატიულ და საბაზრო ეკონომიკაზე დაფუძნებულ პრინციპებს. ინდექსი ქვეყნების ტრანსფორმაციის პროცესებსა და პოლიტიკურ მმართველობის ფორმას შემდეგი ორი მიმართულებით სწავლობს: **ქვეყნის მდგომარეობის ინდექსი** და **ქვეყნის მმართველობის ინდექსი**.

ქვეყნის მდგომარეობის ინდექსი, რომელიც შეისწავლის პოლიტიკური და ეკონომიკური ტრანსფორმაციის პროცესებს, განსაზღვრავს ქვეყნის მიერ მიღწეულ კანონის უზენაესობაზე დაფუძნებული დემოკრატიისა და საბაზრო ეკონომიკის განვითარების დონეს.

- *მდგომარეობის ინდექსის მიხედვით*, 2020 წელს საქართველომ 2012 წელთან შედარებით კოეფიციენტი 14 ადგილით გაიუმჯობესა და 57-ე ადგილიდან **43-ე ადგილზე** გადმოინაცვლა, ქვეყნის ქულამ კი 6.39 შეადგინა.

ქვეყნის მმართველობის ინდექსი, რომელიც განსაზღვრავს მმართველობის ხარისხს, განიხილავს და აფასებს ქვეყანაში მიმდინარე პოლიტიკურ პროცესებს და განხორციელებულ რეფორმებს, რომელიც იძლევა ინფორმაციას სახელმწიფოების წარმატებებისა თუ წარუმატებლობების შესახებ.

- 2020 წლის მონაცემებით მმართველობის ინდექსის მიხედვით, საქართველომ 2012 წლის მონაცემებთან შედარებით მდგომარეობა 20 კოეფიციენტით გაიუმჯობესა და **34-ე ადგილზეა**.

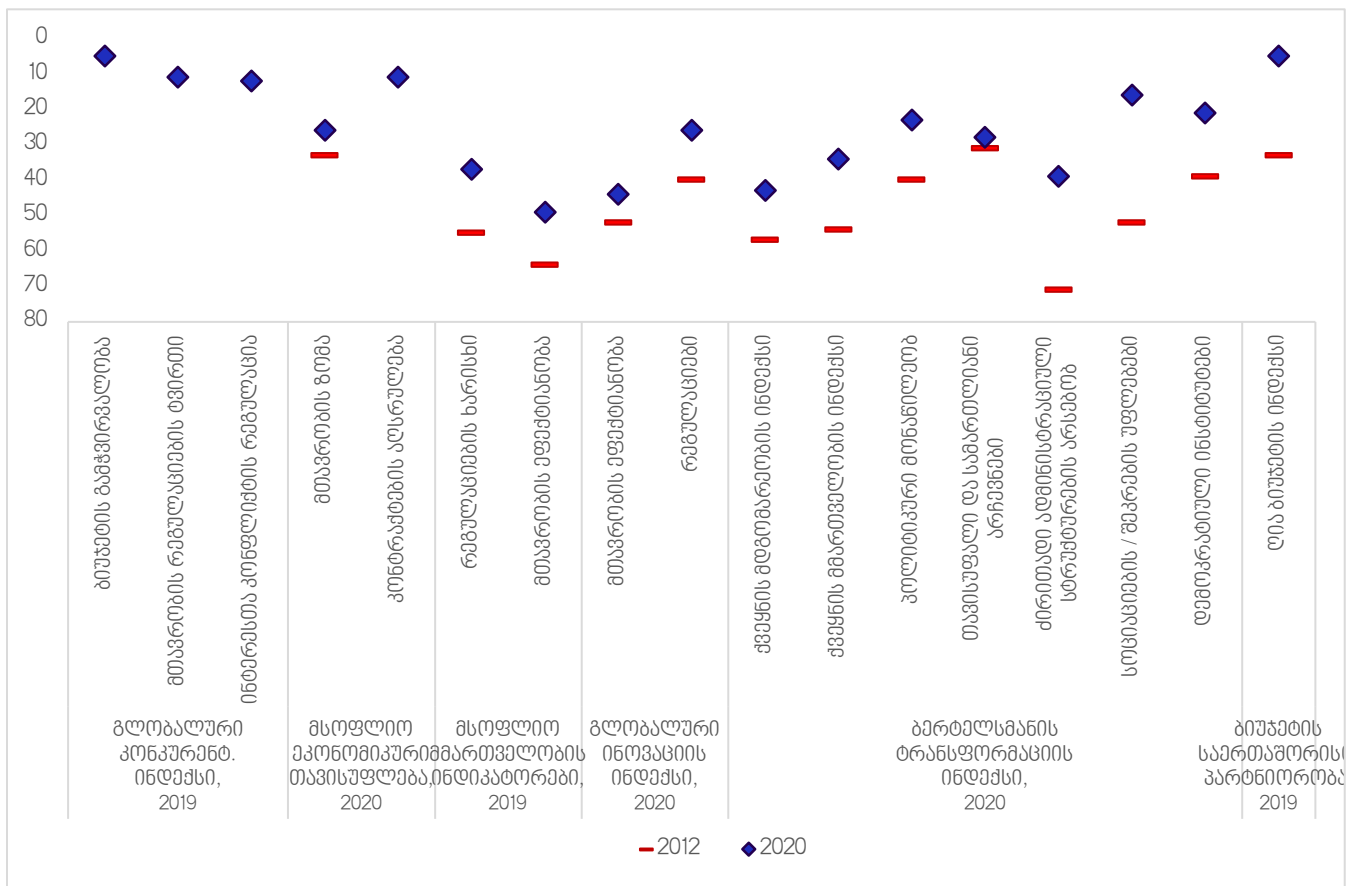
ქვეყანამ სარეიტინგო მდგომარეობა ბერტელსმანის ტრანსფორმაციის ინდექსის შემდეგ ინდიკატორებსა და კომპონენტებში გაიუმჯობესა:

- **პოლიტიკური მონაწილეობის** ინდიკატორში 2020 წელს 2012 წელთან შედარებით 17 კოეფიციენტით დაწინაურდა და 23-ე ადგილი დაიკავა;
- **თავისუფალი და სამართლიანი არჩევნების** კომპონენტში მსოფლიო რეიტინგში 28-ე კოეფიციენტს იკავებს და 2012 წელთან შედარებით 3 კოეფიციენტით დაწინაურდა;
- **ძირითადი ადმინისტრაციული სტრუქტურების არსებობის** კომპონენტში საქართველო, 2012 წელთან შედარებით, 32 კოეფიციენტით დაწინაურდა და 2020 წელს **39-ე ადგილზეა**;

- ასოციაციების / შეკრების უფლებების კომპონენტში საქართველო 2012 წელთან შედარებით 36 პოზიციით დაწინაურდა და 52-ე ადგილიდან **16-ე პოზიციაზე** გადმოინაცვლა;
- დემოკრატიული ინსტიტუტების კომპონენტში 2012 წელთან შედარებით 18 პოზიციით დაწინაურდა და **21-ე ადგილის** დაიკავა;

<https://www.bti-project.org/en/data/>

დიაგრამა 2. მთავრობის ეფექტიანობა

საკუთრების უფლებები

2012 წლიდან საქართველოს ხელისუფლების ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი გამოწვევა იყო საკუთრების კონსტიტუციური უფლების დაცვა, რომელიც წინა ხელისუფლების პირობებში მასობრივად ილახებოდა. ამ მიმართულებით საქართველოს ხელისუფლებამ მნიშვნელოვანი რეფორმები გაატარა: შეიქმნა სპეციალური ინსტიტუტები, რომელთაც წინა წლებში არსებული დარღვევების სამართლებრივი შესწავლა დაევალებათ. აღსანიშნავია, რომ ამ პროცესში მნიშვნელოვანი როლი შეასრულა სასამართლო სისტემის დეპოლიტიზირებამ.

საქართველოს ხელისუფლების მიერ საკუთრების დაცვის მიმართულებით გადადგმული ნაბიჯების მართებულობა დადასტურდა საერთაშორისო რეიტინგებშიც.

- საკუთრების უფლებების კომპონენტში მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმის 2019 წლის „გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსის“ მიხედვით, საქართველოს მდგომარეობა 2012 წელთან შედარებით 83 პოზიციით გაუმჯობესდა და 131-ე ადგილიდან 2019 წელს **48-ე ადგილზე** გადმოინაცვლა.

მნიშვნელოვანია, რომ რეიტინგი მოსახლეობის განწყობას ასახავს - მისი მეთოდოლოგია კერძო სექტორის გამოკითხვებს ეფუძნება.

<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2019/>

- საკუთრების უფლების დაცვის კომპონენტში Fraser Institute-ის „მსოფლიო ეკონომიკური თავისუფლება“ 2020 წლის ანგარიშის მიხედვით, 2012 წელთან შედარებით, ქვეყნის მდგომარეობა 60 ადგილით გაუმჯობესდა და 122-ე ადგილიდან **62-ე ადგილზე** გადმოინაცვლა.

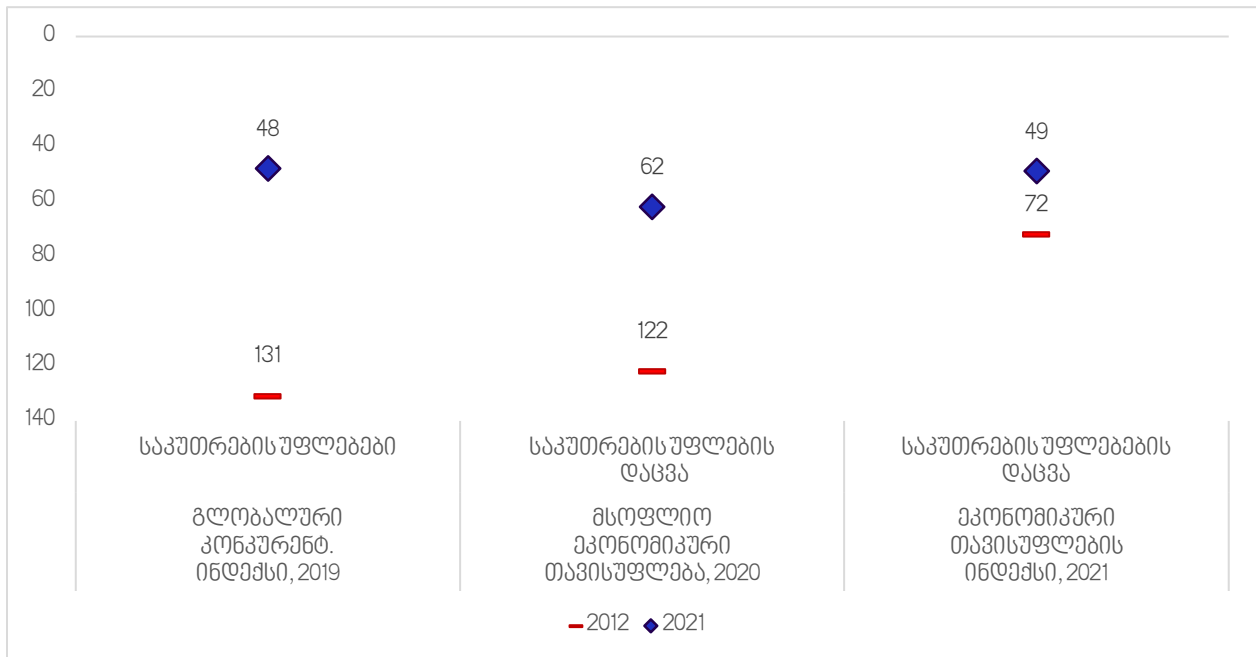
„მსოფლიოს ეკონომიკური თავისუფლება“ გომავს ქვეყნებში განხორციელებული კურსისა და ინსტიტუციების ხარისხს, რაც განსაზღვრავს ქვეყნის ეკონომიკურ თავისუფლებას. მონაცემები, რომლებიც ყოველწლიურად მუშავდება, დაფუძნებულია მხოლოდ ობიექტურ, მესამე მხარის მიერ წარმოდგენილ მონაცემებსა და დამოუკიდებელ კვლევებზე 162 ქვეყნისთვის. მონაცემების წყაროს წარმოდგენს საერთაშორისო სავალუთო ფონდი, მსოფლიო ბანკი და მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმი.

<https://www.fraserinstitute.org/studies/economic-freedom>

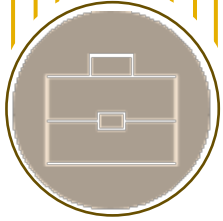
- საკუთრების უფლებების დაცვის კომპონენტში Heritage Foundation-ის „ეკონომიკური თავისუფლების ინდექსში“ 2021 წელს საქართველომ 183 ქვეყანას შორის **49-ე ადგილი** დაიკავა და მდგომარეობა 2012 წელთან შედარებით 23 პოზიციით გაიუმჯობესა.

<https://www.heritage.org/index/>

დიაგრამა 3. საკუთრების უფლება

ბიზნესის კეთება

საქართველომ მნიშვნელოვან წარმატებას მიაღწია ბიზნესის კეთების სიმარტივის მხრივ, რაც არაერთ საერთაშორისო რეიტინგში პოზიტიურად აისახა. ეს კიდევ ერთხელ უსვამს ხაზს ქვეყანაში ბიუროკრატიული წნეხის არქონას და ბიზნესისთვის ხელსაყრელი გარემოს არსებობას.

მსოფლიო ბანკის „ბიზნესის კეთების“ 2020 წლის ანგარიშის მიხედვით, საქართველომ მსოფლიოს 190 ქვეყანას შორის **მე-7 ადგილი** დაიკავა. რეიტინგში 2012 წელთან შედარებით ქვეყნის პოზიცია 5 ადგილით გაუმჯობესდა, ხოლო სარეიტინგო ქულა – 4.97 პუნქტით. ქვეყნის მდგომარეობა გაუმჯობესდა რეიტინგის შემდეგ ინდიკატორებში:

- ბიზნესის დაწყება 5 პოზიციით გაუმჯობესდა და მე-7 ადგილიდან **მე-2 ადგილზე** გადმოინაცვლა;
- მინორიტარულ ინვესტორთა უფლებების დაცვა 13 პოზიციით გაუმჯობესდა და მე-20 ადგილიდან **მე-7 ადგილზე** გადმოინაცვლა;
- კონტრაქტების აღსრულება 27 პოზიციით გაუმჯობესდა და 39-ე ადგილიდან **მე-12 ადგილზე** გადმოინაცვლა;
- გადასახადების გადახდა 31 პოზიციით გაუმჯობესდა და 45-ე ადგილიდან **მე-14 ადგილზე** გადმოინაცვლა;
- ელექტროენერგიის ქსელთან მიერთება გაუმჯობესდა 46 პოზიციით და 88-ე ადგილიდან **42-ე ადგილზე** გადმოინაცვლა;
- გადახდისუნარობა 11 პოზიციით გაუმჯობესდა და 75-ე ადგილიდან **64-ე ადგილზე** გადმოინაცვლა.

„ბიზნესის კეთების“ რეიტინგში 2020 წელს, საქართველო სამი კომპონენტით – **ბიზნესის დაწყება** (მე-2 ადგილი), **მინორიტარულ ინვესტორთა უფლებების დაცვა** (მე-7 ადგილი) და **ქონების რეგისტრაცია** (მე-5 ადგილი) მსოფლიო მასშტაბით 190 ქვეყანას შორის პირველ ათეულში შედის.

<http://www.doingbusiness.org/>

Fraser Institute „მსოფლიო ეკონომიკური თავისუფლება“ 2020 წლის ანგარიშის თანახმად, საქართველო 162 ქვეყანას შორის **მე-8 პოზიციაზეა**, ნაცვლად 2012 წელს მე-21 ადგილისა.

- კერძო სექტორისთვის კრედიტის გაცემის კომპონენტში Fraser Institute-ის „მსოფლიო ეკონომიკური თავისუფლების“ რეიტინგის მიხედვით, საქართველოს მდგომარეობა 2012 წელთან შედარებით 46 პოზიციით არის გაუმჯობესებული და 2020 წელს **მე-20** ადგილზეა ნაცვლად 2012 წელს 66-ე ადგილისა.
- „მსოფლიო ეკონომიკური თავისუფლების“ 2020 წლის რეიტინგის თანახმად, **ბიზნესის რეგულაციების** კომპონენტში საქართველო 19 პოზიციით დაწინაურდა და **მე-11 ადგილის** იკავებს 162 ქვეყანას შორის;

ბიზნესის რეგულაციების კომპონენტში კი შემდეგ ქვეკომპონენტებს მოიცავს, რომლებშიც საქართველოს მნიშვნელოვანი პროგრესი აქვს:

- „მსოფლიო ეკონომიკური თავისუფლების“ 2020 წლის რეიტინგის მიხედვით **რეგულირების ტვირთის** ქვეკომპონენტში 10 პოზიციით დაწინაურდა და **მე-20 ადგილს** იკავებს;
- მიუკერძოებელი საჯარო სამსახურის ქვეკომპონენტში 22 პოზიციით დაწინაურდა და **30-ე ადგილს** იკავებს;
- 2020 წელს, რეიტინგის მიხედვით, საქართველო **სალიცენზიო შეზღუდვების** ქვეკომპონენტში მე-6 ადგილს იკავებს, ნაცვლად 2012 წელს მე-11 ადგილისა.
- მნიშვნელოვანია Fraser Institute-ის „მსოფლიო ეკონომიკური თავისუფლების“ რეიტინგის შეფასება ბიზნესის დაწყებასთან დაკავშირებული **ბიუროკრატიული დანახარჯების** კომპონენტში. აღნიშნულ კომპონენტში საქართველოს პოზიცია 2012 წელთან შედარებით 7 პოზიციით გაუმჯობესდა და 30-ე ადგილიდან 2018 წელს 23-ე ადგილზე გადმოინაცვლა;

<https://www.fraserinstitute.org/studies/economic-freedom>

Heritage Foundation-ის „ეკონომიკური თავისუფლების ინდექსში“, 2012 წელთან შედარებით 2021 წელს საქართველო 22 პოზიციით დაწინაურდა და მსოფლიოს 180 ქვეყანას შორის **მე-12 ადგილზე** გადმოინაცვლა 34-ე ადგილიდან „უმეტესად თავისუფალი“ სტატუსით.

2020 წელს, საქართველოს სარეიტინგო ქულამ საუკეთესო შედეგს მიაღწია და 2012 წელთან შედარებით ქულა 7.8 პუნქტით გაუმჯობესდა და სარეიტინგო ქულამ **77.2** შეადგინა.

აღსანიშნავია, რომ „ეკონომიკური თავისუფლების ინდექსი“ 2021-ის შეფასებით, საქართველო, ევროპის რეგიონში 44 ქვეყანას შორის **მე-7 პოზიციამე** იმყოფება, მაშინ როდესაც 2012 წელს ევროპის რეგიონში ქვეყანას მე-16 ადგილი ეკავა.

2012 წელთან შედარებით, 2021 წელს საქართველოს მსოფლიოში წამყვანი პოზიციები უჭირავს ბიზნესის კომპანიების სიმარტივის მხრივ:

- **ბიზნესის თავისუფლება** 10 პოზიციით გაუმჯობესდა და 23-ე ადგილიდან **მე-13 ადგილზე** გადმოინაცვლა;
- **თავისუფალი საინვესტიციო გარემო** 18 პოზიციით გაუმჯობესდა და 36-ე ადგილიდან **მე-18 ადგილზე** გადმოინაცვლა.

<http://www.heritage.org/index/>

- „გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსის“ შეფასებით, **აქტიონერთა მმართველობის** კომპონენტში საქართველო მონიშნავ პოზიციამე იმყოფება და 2019 წელს **მე-5 ადგილი** უკავია 141 ქვეყანას შორის;
- მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმის 2019 წლის „გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსის“ მიხედვით საქართველომ 2019 წელს **გადახდისუნარობის მარეგულირებელი სისტემის** კომპონენტში **49-ე ადგილი** დაიკავა, ხოლო სარეიტინგო ქულამ 68.8 შეადგინა.

<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2019/>

INSEAD-ის 2020 წლის ანგარიში „გლობალური ინოვაციის ინდექსი“ პოზიტიურად აფასებს საქართველოში **საინვესტიციო გარემოს თავისუფლებას**. საქართველოს მდგომარეობა 2012 წელთან შედარებით 4 პოზიციით გაუმჯობესდა და ნაცვლად 36-ე ადგილისა 2020 წელს **32-ე ადგილზე** იმყოფება. 2020 წელს საქართველოს მდგომარეობა მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა საინვესტიციო გარემოს თავისუფლების შემდეგ კომპონენტში:

- **მინორიტარულ ინვესტორთა უფლებების დაცვა** 13 ადგილით არის გაუმჯობესებული - ნაცვლად 2012 წელს მე-20 ადგილისა, 2020 წელს **მე-7 ადგილზეა**;
- 2020 წლის ანგარიშის “გლობალური ინოვაციის ინდექსი“ მიხედვით, 2012 წელთან შედარებით, საქართველო **ბიზნესის დაწყების** კომპონენტში 6 პოზიციით დაინაწილა და მე-8 ადგილიდან 2020 წელს **მე-2 ადგილზე** გადმოინაცვლა;

ეკონომიკური გარემო

Berterlsmann Stiftung-ის 2020 წლის ანგარიში “ბერტელსმანის ტრანსფორმაციის ინდექსი” კოვიდით აფასებს საქართველოს ეკონომიკურ მდგომარეობას. რეიტინგის შეფასებით, საზოგადოებრივი მდგომარეობის ინდექსის ეკონომიკური ტრანსფორმაციის მაჩვენებელში 2020 წელს საქართველომ 2012 წლის მონაცემებთან შედარებით კოვიდით 75 ადგილით გაიუმჯობესა (122-ე ადგილი) და მსოფლიოს 129 ქვეყანას შორის **47-ე პოზიცია** დაიკავა.

ქვეყნის სარეიტინგო მდგომარეობა ინდექსის რიგ ინდიკატორებსა და კომპონენტებში შემდეგნაირად გამოიყურება:

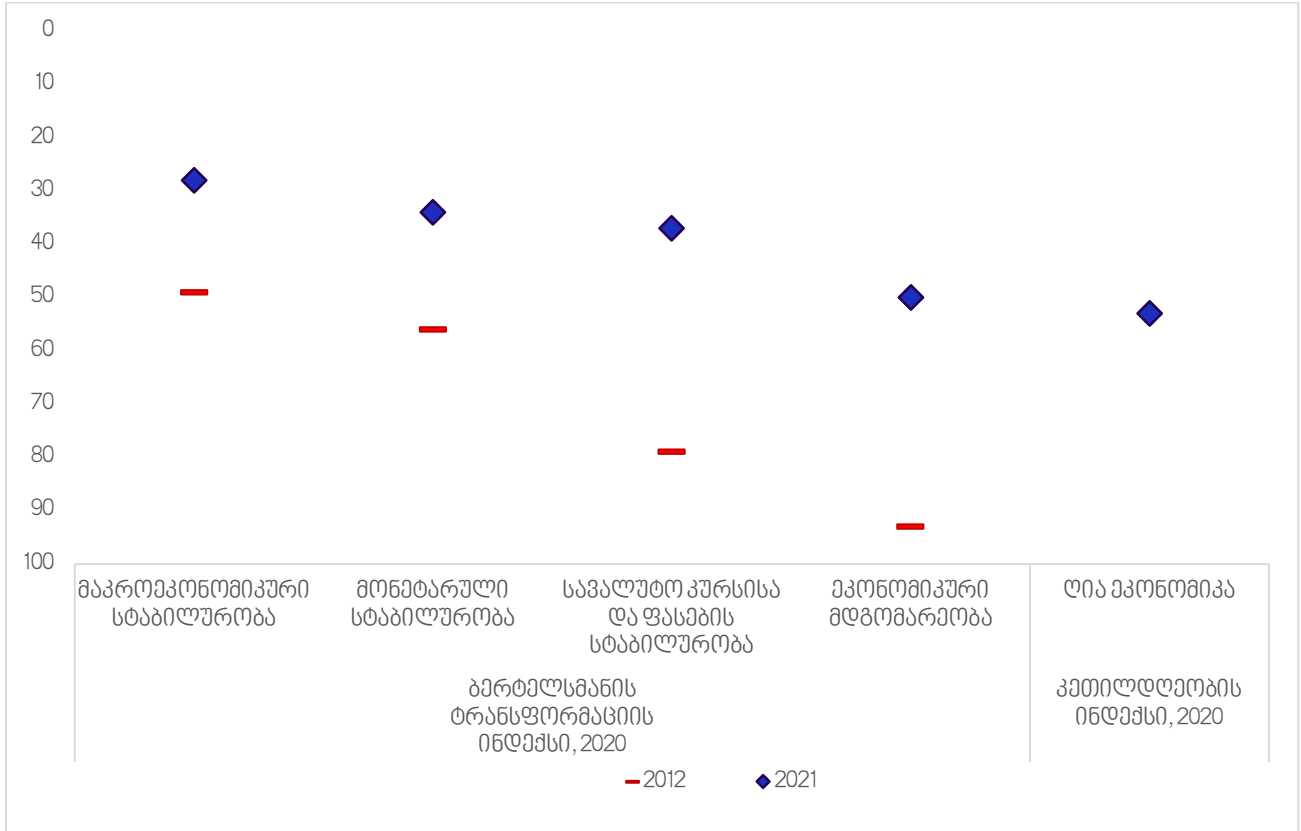
- **მაკროეკონომიკური სტაბილურობის** კომპონენტში, ბოლო 9 წლის განმავლობაში ქვეყნის შეფასება 21 პოზიციით გაუმჯობესდა და 2020 წელს **28-ე ადგილზეა**;
- 2020 წელს კომპონენტში, როგორცაა **მონეტარული სტაბილურობა**, საქართველო 56 ადგილით დაინაწურდა და **34-ე ადგილი** უკავია;
- **სავალუტო კურსისა და ფასების სტაბილურობის** ინდიკატორში 2020 წელს საქართველოს მდგომარეობა 42 ადგილით გაუმჯობესდა და **37-ე ადგილი** უკავია;
- **ეკონომიკური მდგომარეობის** ინდიკატორში საქართველო 2012 წელთან შედარებით 43 ადგილით გაუმჯობესდა და 2020 წელს **50-ე ადგილზეა**;

<https://www.bti-project.org/en/data/>

- Legatum Institute-ის „კეთილდღეობის ინდექსში“ 2020 წელს საქართველომ **ღია ეკონომიკის** ინდიკატორში 59,6 ქულით **53-ე ადგილი** დაიკავა.

<https://www.prosperity.com/>

დიაგრამა 5. ეკონომიკური გარემო

კორუფციისგან თავისუფლება

სახელმწიფო ინსტიტუტების ეფექტიანობის შეფასების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ინდიკატორია კორუფციის კონტროლი და კორუფციისგან თავისუფალი ბიუროკრატიული ინსტიტუტების არსებობა.

2012 წლიდან საქართველოს ხელისუფლების მიერ კორუფციის წინააღმდეგ ბრძოლის კუთხით გადადგმულმა ნაბიჯმა, მათ შორის ახალი ანტიკორუფციული სტრატეგიული დოკუმენტების შემუშავებამ, საერთაშორისო რეკომენდაციების ეფექტიანმა შესრულებამ, ღია მმართველობის პარტნიორობის ინიციატივის ფარგლებში მიღწეულმა მნიშვნელოვანმა წარმატებამ, მამხილებელთა დაცვის სტანდარტების გაუმჯობესებამ, სახელმწიფო სერვისების მიწოდების ინოვაციურმა მიდგომებმა, მართლმსაჯულების რეფორმამ, პროკურატურის ინსტიტუტის რეფორმამ, ასევე ღიაობისა და სახელმწიფო უწყებების გამჭვირვალობის გაზრდის მიმართულებით მნიშვნელოვანი შედეგების მიღწევამ განაპირობა საქართველოს რეიტინგის გაუმჯობესება სხვადასხვა ინდექსებში.

- საერთაშორისო გამჭვირვალობის „კორუფციის აღქმის ინდექსში“ 2020 წელს საქართველო მსოფლიოს 180 ქვეყანას შორის **45-ე ადგილზეა** 56 ქულით (2012 წელს საქართველო 51-ე პოზიციამ იმყოფებოდა), ხოლო აღმოსავლეთ ევროპისა და ცენტრალური აზიის რეგიონის (EECA) 19 ქვეყანას შორის საქართველო **პირველ პოზიციას** იკავებს.

„Transparency International“-ის „კორუფციის აღქმის ინდექსი“ ქვეყანაში საბარო სექტორში არსებული კორუფციის აღქმას აფასებს, რომელიც სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და საკონსულტაციო ჯგუფების კვლევებით გამოითვლება. ის, ასევე, მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებში მომუშავე დამკვირვებლების, მათ შორის, შეფასებულ ქვეყნებში მცხოვრები და მომუშავე ექსპერტების მოსაზრებებს ასახავს.

<https://www.transparency.org/en/cpi/2020/index/geo>

- Heritage Foundation-ის „ეკონომიკური თავისუფლების ინდექსი“ პოზიტიურად აფასებს **მთავრობის სამართლიანობას** (კორუფციისგან თავისუფლება). 2021 წელს 2012 წელთან შედარებით საქართველოს პოზიცია 34 ადგილით გაუმჯობესდა და ნაცვლად 69-ე ადგილისა რეიტინგში **35-ე ადგილი** დაიკავა;

<http://www.heritage.org/index/>

- კორუფციის შემთხვევების კომპონენტში მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმის 2019 წლის “გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსის” მიხედვით, საქართველოს **39-ე ადგილი** უკავია 190 ქვეყანას შორის, ხოლო სარეიტინგო ქულა 58-ს შეადგენს.

<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index/>

- მსოფლიო ბანკის „მსოფლიო მმართველობის ინდიკატორების“ 2019 წლის კვლევის მიხედვით, კორუფციის კონტროლის კომპონენტში საქართველოს შეფასება 5,32 პუნქტით გაუმჯობესდა და 77,04 ქულა შეადგინა. საქართველომ 214 ქვეყანას შორის რეიტინგში **55-ე ადგილი** დაიკავა და მდგომარეობა 2012 წელთან შედარებით 12 პოზიციით გაიუმჯობესა, მაშინ როდესაც 2012 წელს 67-ე ადგილზე იყო.

<http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx?home>

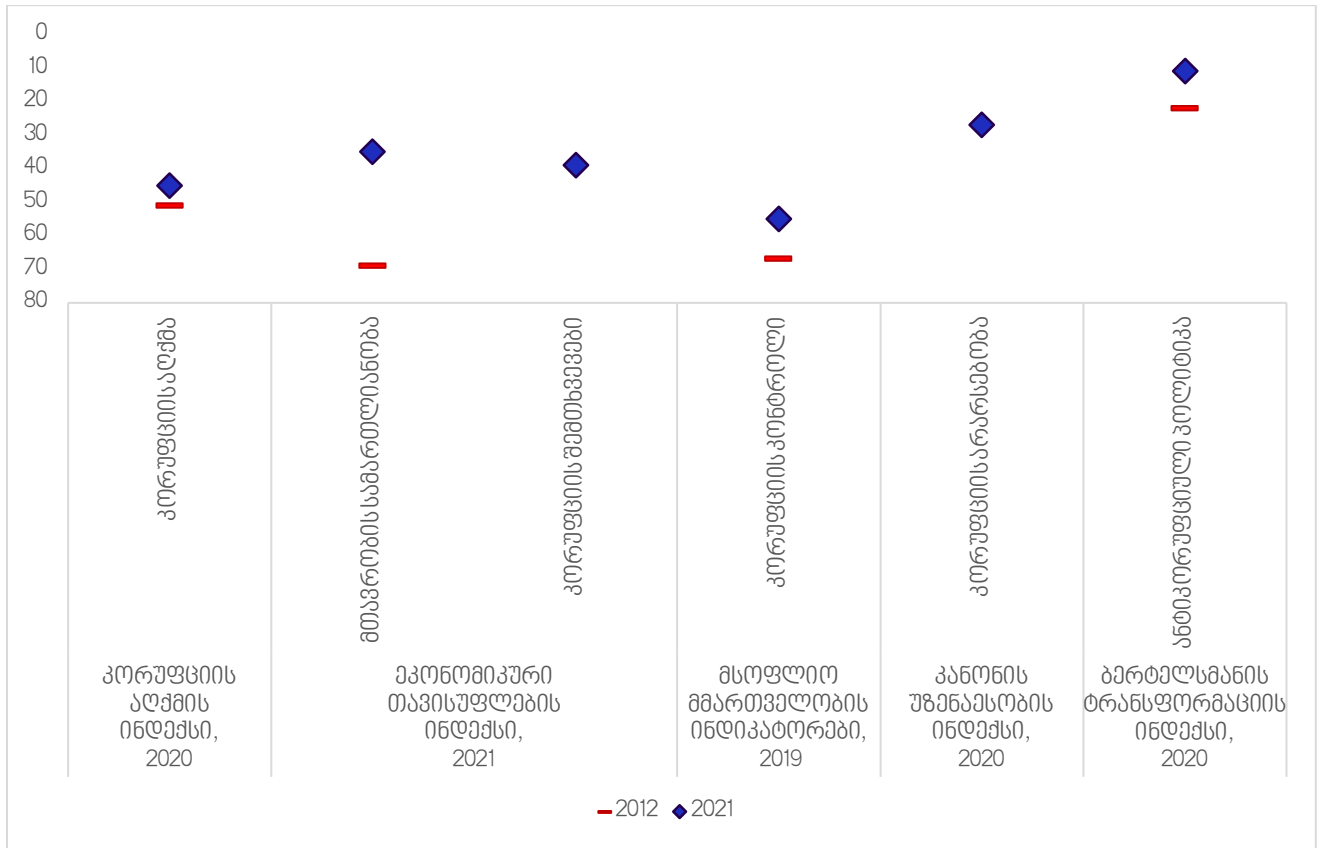
- მსოფლიო მართლმსაჯულების პროექტის „კანონის უზენაესობის ინდექსის“ 2020 წლის ანგარიშის თანახმად, კორუფციის არარსებობის კომპონენტში საქართველო 128 ქვეყანას შორის **27-ე ადგილზეა** და რეგიონში ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში **პირველ პოზიციას** იკავებს.

<https://worldjusticeproject.org>

- Berterlsmann Stiftung-ის 2020 წლის „ბერტელსმანის ტრანსფორმაციის ინდექსის“ თანახმად, ანტიკორუფციული პოლიტიკის კომპონენტში საქართველო 137 ქვეყანას შორის **მე-11 ადგილზეა**, ნაცვლად 22-ე ადგილისა 2012 წელს.

<https://www.bti-project.org/en/home/>

დიაგრამა 6. კორუფციისგან თავისუფლება

ბაზრის ეფექტიანობა

მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმის 2019 წლის ანგარიში „გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსი“ კოზითიურად აფასებს საქართველოში სასაქონლო ბაზრის ეფექტიანობას. 2012 წელთან შედარებით ქვეყნის შეფასება 34 პოზიციით გაუმჯობესდა და 2019 წელს **48-ე ადგილი** დაიკავა. ქვეყნის სარეიტინგო მდგომარეობა „გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსის“ რიგ კომპონენტებში შემდეგნაირად გამოიყურება.

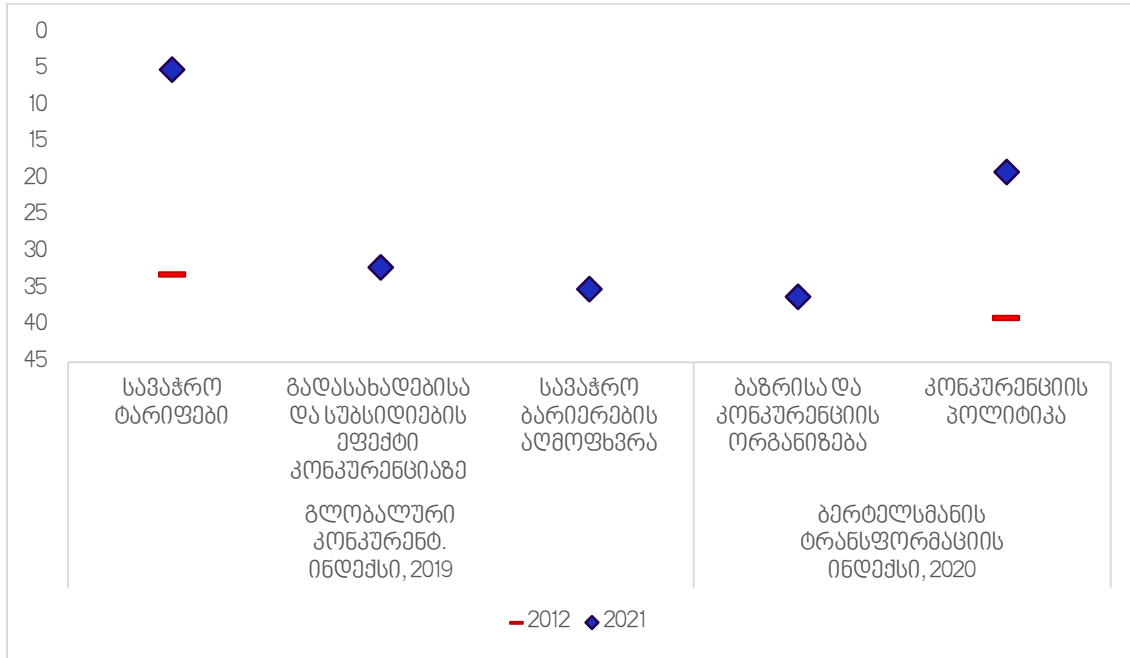
- **სავაჭრო ტარიფების** კომპონენტში საქართველოს მდგომარეობა 2012 წელთან შედარებით 28 პოზიციით გაუმჯობესდა და 33-ე ადგილიდან 2019 წელს **მე-5 ადგილზე** გადმოინაცვლა;
- 2019 წელს **ბადასახადებისა და სუბსიდიების ეფექტი** კონკურენტუნარიანობაში 57.1 ქულით **32-ე ადგილი** უკავია;
- **სავაჭრო ბარიერების აღმოფხვრის** კუთხით 2019 წელს საქართველოს **35-ე ადგილი** უკავია. მისი სარეიტინგო ქულა 65-ს შეადგენს;

<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2019/>

- Berterlsmann Stiftung-ის 2019 წლის ბერტელსმანის ტრანსფორმაციის ინდექსის შეფასებით, **ბაზრისა და კონკურენტუნარიანობის ორგანიზების** ინდიკატორში საქართველო **36-ე პოზიციას** იკავებს.
- საქართველო რეიტინგის კომპონენტში, როგორცაა **კონკურენტუნარიანობის პოლიტიკა**, 2019 წელს 2012 წელთან შედარებით 20 ადგილით დაწინაურდა და ნაცვლად 39-ე ადგილისა რეიტინგში **მე-19 ადგილზეა**.

<https://www.bti-project.org/en/home/>

დიაგრამა 7. ბაზრის ეფექტიანობა

კანონის უზენაესობა

- მსოფლიო მართლმსაჯულების პროექტის „კანონის უზენაესობის ინდექსის“ რეიტინგში 2020 წელს საქართველო მსოფლიოს 128 ქვეყანას შორის 60 ქულით **42-ე ადგილზეა**. საქართველო აღმოსავლეთ ევროპისა და ცენტრალური აზიის რეგიონში (13 ქვეყანას შორის) **პირველ ადგილზე** იმყოფება.

კანონის უზენაესობის ინდექსი, ზომავს კანონის უზენაესობის ხარისხს 8 ძირითადი მიმართულებით, როგორცაა: მთავრობის ძალაუფლების შეზღუდვა, კორუფციის არარსებობა, ღია მმართველობა, ფუნდამენტური უფლებების დაცვა, წესრიგი და უსაფრთხოება, რეგულაციების აღსრულება, სამოქალაქო მართლმსაჯულება და სისხლის სამართლის მართლმსაჯულება.

მსოფლიო მართლმსაჯულების პროექტის „კანონის უზენაესობის 2020 წლის ინდექსის“ შეფასება ეყრდნობა როგორც ადამიანის ინდივიდუალურ აღქმისა და გამოცდილების, ასევე დამოუკიდებელი ექსპერტების გამოკითხვის შედეგებს.

- 2012 წელთან შედარებით, 2020 წელს მსოფლიო მართლმსაჯულების პროექტის „კანონის უზენაესობის“ რეიტინგში **ფუნდამენტური უფლებების დაცვის** კომპონენტში საქართველო 1 პოზიციით დაწინაურდა და მსოფლიო რეიტინგში **48-ე ადგილზეა**;
- **სამართლებრივი ნორმების აღსრულების** ინდიკატორში საქართველო 2020 წელს 41-ე პოზიციას იკავებს, ხოლო რეგიონის 14 ქვეყანას შორის ლიდერ პოზიციასზეა.

<https://worldjusticeproject.org>

- INSEAD-ის 2019 წლის „გლობალური ინოვაციის ინდექსის“ შეფასებით, 2012 წელთან შედარებით, საქართველო **კანონის უზენაესობის** კომპონენტში 21 პოზიციით დაწინაურდა და 69-ე ადგილიდან 2019 წელს **48-ე ადგილზე** გადმოინაცვლა.

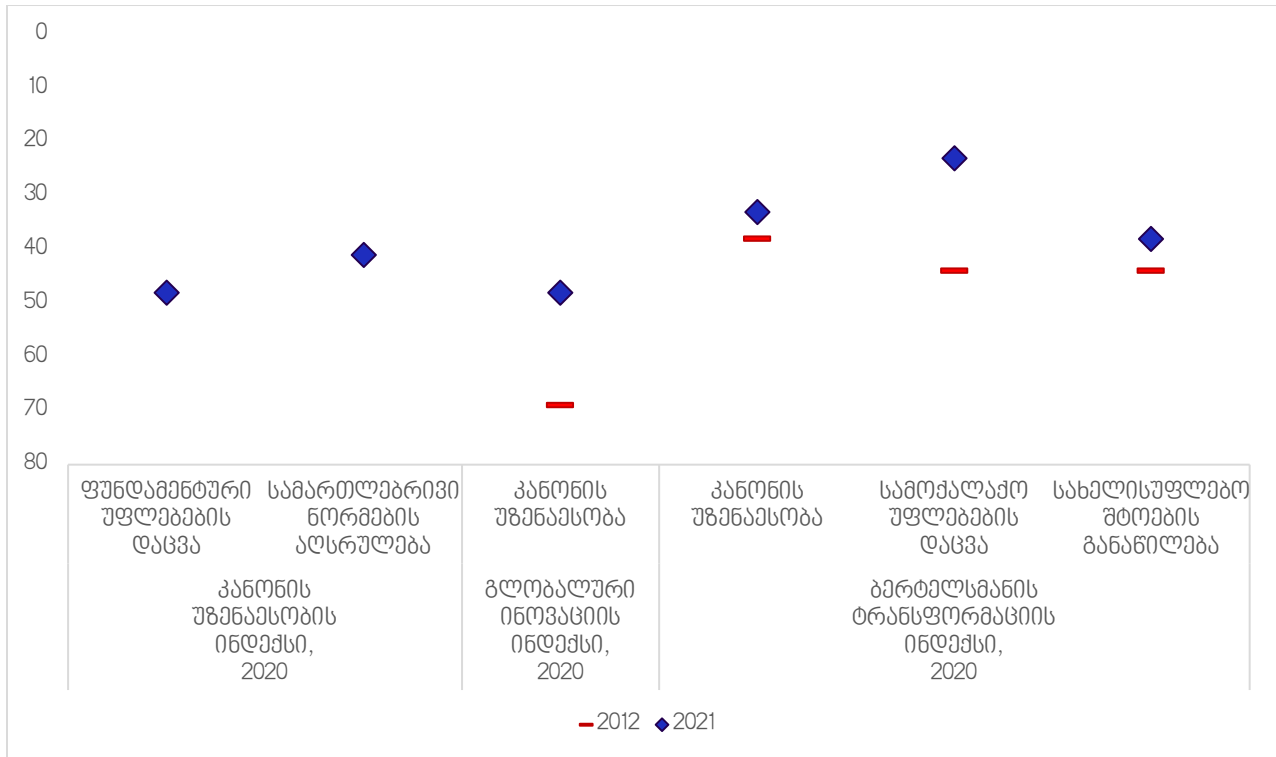
<https://www.globalinnovationindex.org/Home>

- Berterlsmann Stiftung-ის 2020 წლის „ბერტელსმანის ტრანსფორმაციის ინდექსის“ რეიტინგში **კანონის უზენაესობის** ინდიკატორში 2012 წლის მონაცემებთან შედარებით, საქართველო 5 პოზიციით დაწინაურდა და 2020 წელს **33-ე ადგილი** დაიკავა;

- სამოქალაქო უფლებების დაცვის კომპონენტში საქართველომ მდგომარეობა 21 პოზიციით გაიუმჯობესა და 2012 წელს 44-ე ადგილიდან 2020 წელს **23-ე ადგილზე** გადმოინაცვლა;
- სახელისუფლებო შტოების განაწილების კომპონენტში საქართველომ მდგომარეობა 6 პოზიციით გაიუმჯობესა და 2020 წელს **38-ე ადგილზე**;

<https://www.bti-project.org/en/home/>

დიაგრამა 8. კანონის უზენაესობა

სამართალდაცვა

საქართველოს მთავრობის მიერ სამართალდაცვა სისტემაში განხორციელებული რეფორმების შედეგად, მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა კრიმინოგენული მდგომარეობა, მათ შორის, ბიზნესის დაცვის მიმართულებით. ეს პოზიტიურად აისახა როგორც ადგილობრივი ბიზნესის დანახარჯების შემცირებაზე, ისე პოტენციური ინვესტორების განწყობაზე.

- **ორგანიზებული კრიმინალის** კომპონენტში მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმის 2019 წლის „გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსის“ მიხედვით, საქართველოს მდგომარეობა 2012 წელთან შედარებით 50 პოზიციით გაუმჯობესდა და 75-ე ადგილიდან **25-ე ადგილზე** გადმოინაცვლა.

<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index/>

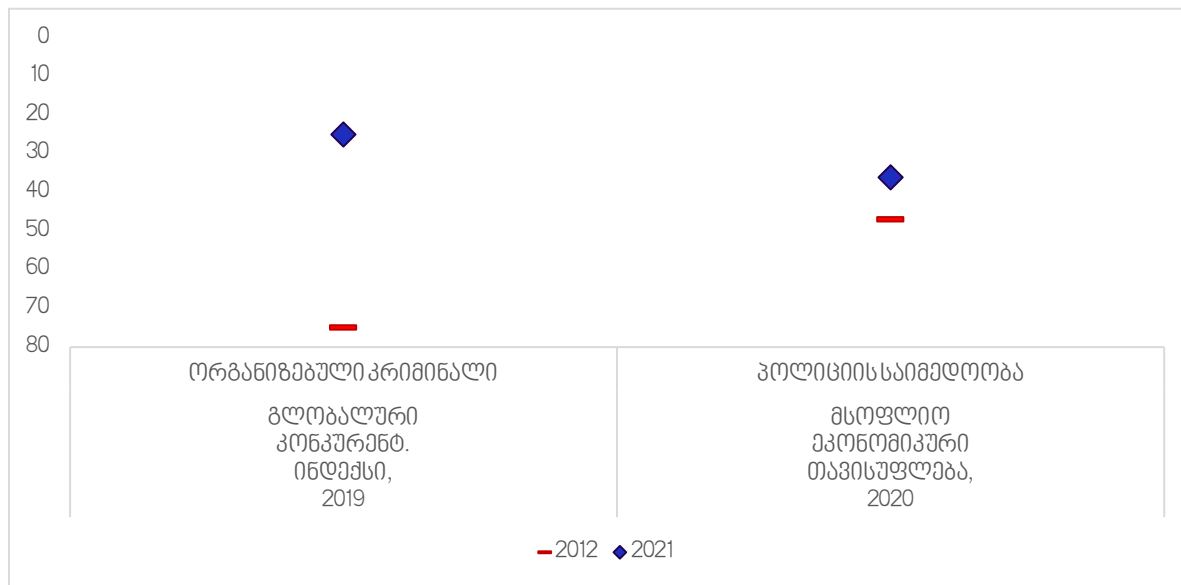
- **პოლიციის საიმედოობის** კომპონენტში Fraser Institute-ის 2020 წლის ანგარიშის „მსოფლიო ეკონომიკური თავისუფლება“ მიხედვით, საქართველოს მდგომარეობა 2012 წლის შედეგთან შედარებით 11 პოზიციით გაუმჯობესდა და 2020 წელს **36-ე ადგილზეა**.

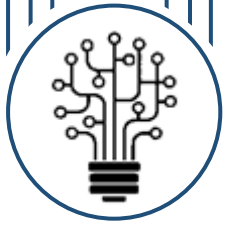
<http://www.freetheworld.com>

- NUMBEO-ს 2021 წლის „დანაშაული ინდექსი“ კვლევის თანახმად, საქართველო **დანაშაულის** (22.62 ქულა) და **უსაფრთხოების** (77.38 ქულა) მიხედვით მსოფლიოს 135 ქვეყანას შორის უსაფრთხო ქვეყნების ათეულში დასახელდა.

<https://www.numbeo.com/crime/>

დიაგრამა 9. საერთაშორისო

მსოფლიოს ბიზნეს-სკოლის 2020 წლის რეიტინგი „გლობალური ინოვაციის ინდექსი“ აფასებს 131 ქვეყნის მონაცემებს ინოვაციური პროგრესისა და ეკონომიკის შესახებ. მასში მოცემული 80 ინდიკატორი მოიცავს ვრცელ მონახაზს ინოვაციის, პოლიტიკური გარემოს, განათლებისა და ბიზნესის დახვეწილობის ჩათვლით.

- გლობალური ინოვაციის ინდექსში 2020 წელს 2012 წელთან შედარებით საქართველოს სარეიტინგო პოზიცია 8 ადგილით გაუმჯობესდა და 71-ე ადგილიდან **63-ე პოზიციაზე** გადმოინაცვლა.

<https://www.globalinnovationindex.org>

მნიშვნელოვანია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის (UN) კვლევა, რომელიც **ელ-მთავრობის** შეფასებას ახორციელებს. ელ-მთავრობის კვლევა (E-government survey) უზრუნველყოფს ელექტრონული მთავრობის განვითარების შედარებით შეფასებას სხვა გაეროს წევრ ქვეყნებთან. მასში მოცემულია ქვეყნის ელექტრონული მთავრობის განვითარების მიმოხილვა რეგიონის და გლობალურ მასშტაბზე შემდეგი სამი მიმართულებით, როგორცაა ონლაინ მომსახურება, ტელეკომუნიკაციებთან დაკავშირებადობა და ადამიანური უნარები.

- საქართველომ 2012 წლიდან 2020 წლამდე 7 ადგილით გაიმჯობესა მდგომარეობა და 72-ე ადგილიდან **65-ე პოზიციაზე** გადმოინაცვლა.

<https://publicadministration.un.org>

- Berterlsmann Stiftung-ის 2020 წლის ბერტელსმანის ტრანსფორმაციის ინდექსის რეიტინგის შეფასებით, **საგანმანათლებლო პოლიტიკის/R&D** კომპონენტში საქართველო 2012 წელთან შედარებით 21 პოზიციით დაინაწურდა და 2020 წელს მსოფლიო რეიტინგში **22-ე ადგილზეა**.

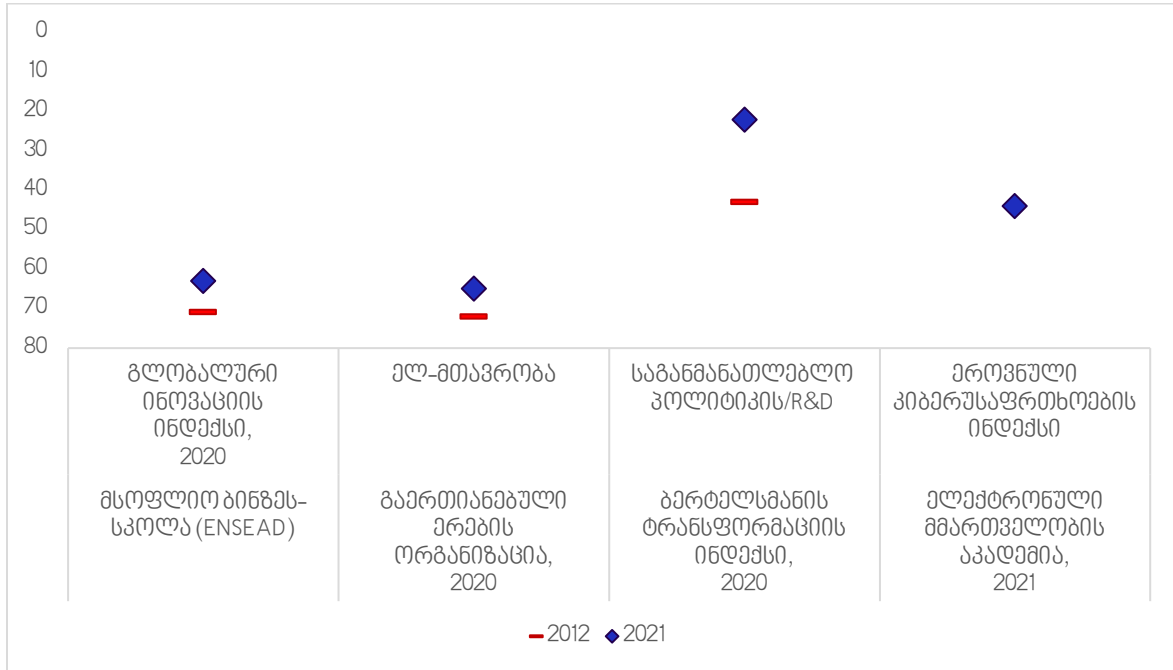
<https://www.bti-project.org/en/home/>

ელექტრონული მმართველობის აკადემიის (eGA) “ეროვნული კიბერუსაფრთხოების ინდექსი” წარმოადგენს მსოფლიო რეიტინგს, რომელიც აფასებს ქვეყნების მზობას თავიდან აიცილოს კიბერუსაფრთხოების და მასთან დაკავშირებული შემთხვევები.

- „ეროვნული კიბერუსაფრთხოების ინდექსის“ მიხედვით, 2021 წელს საქართველომ **44-ე ადგილი** დაიკავა მსოფლიოს 160 ქვეყანას შორის .

<https://ncsi.ega.ee/ncsi-index/>

დიაგრამა 10. ინოვაციები

მედია თავისუფლება

- ჟურნალისტები საზღვრების გარეშე ორგანიზაციის 2020 წლის „**მსოფლიო პრესის თავისუფლების ინდექსის**“ მიხედვით, 2012 წელს საქართველო 104-ე პოზიციას იკავებდა. 2012 წელთან შედარებით, საქართველოს პოზიცია 44 პოზიციით გაუმჯობესდა და 2020 წელს **60-ე ადგილი** დაიკავა მსოფლიოს 180 ქვეყანას შორის.

<https://rsf.org/en/ranking/2020>

- მსოფლიო ეკონომიკური ფორუმის 2019 წლის „**გლობალური კონკურენტუნარიანობის ინდექსის**“ შეფასებით, **პრესის თავისუფლების** კომპონენტში საქართველო მსოფლიოს 140 ქვეყანას შორის 71 ქულით **49-ე ადგილზეა**.

<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2019/>

დიაგრამა 11. მედია თავისუფლება

